

VERSLAG Programmaraad Bodembeheer

Datum : 22 mei 2017
Tijd : 9.30 -12.30 uur
Plaats : Vergadercentrum Vredenburg, Utrecht

Aanwezig

Thom Maas - RWS Bodem+	Jan Fokkens - VNO-NCW
Jacoline Bijlsma - VNG	Hans Boer - VA
Joop Jansen - NVPG, Bouwend NI	Marjon Verhoeven - KOBO-HBO
Peter Leenders - BOG	Jos Theeuwen - voorzitter
Ronny Huls - VKB	Annelies de Graaf - secretaris (SIKB)
Martin Bloemendal - BodemenergieNL	

Afwezig

Paul Bertens - UvW	Paul Voors - FeNeLab
Coen Teeuw - Jong STRONG	Marc Langenhuijsen - Omgevingsdiensten
Marloes Jaspers - Rijksvastgoedbedrijf	Otto Feenstra - BOG

Actie

- **Opening**

Jos Theeuwen heet iedereen welkom.

- **2. Aan de slag met de Omgevingswet**

Gerd de Kruif, Programmamanager van het Programma Aan de Slag met de Omgevingswet, geeft een presentatie over de gevolgen van de Omgevingswet voor overheden. De presentatie wordt meegestuurd met het verslag. Toelichting bij en gesprek over de presentatie:

- Er komen minder regels, maar voor de overheden komt de lat hoger te liggen. De OW vraagt van overheden om samen te werken in de keten en verbindingen te leggen met andere sectoren en overheden. Ook betekent de OW veel voor hoe je informatie in de vorm van 'toepasbare regels' opschrijft, en vraagt veel van de digitalisering die nodig is om het '1 druk op de knop principe' te realiseren. Dit vraagt ook om uniformering van digitale werkwijzen. Er is nu discussie over hoe dit verder gaat, maar dit moet wel snel duidelijk worden.
- Op www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl staan veel concrete producten die overheden verder kunnen helpen met de voorbereiding op de OW.
- Actuele en spannende punten:
 - * Samenwerking in de keten betreft vooral informatiebeheer. Daarover worden nu veel vragen gesteld in de betrokken bestuurslagen.
 - * In de bestuursovereenkomst is vastgesteld dat het Programma Aan de Slag met de Omgevingswet tot 2019 loopt. Ook na de inwerkingtreding van de OW zal er grote behoefte blijven aan een leerstructuur verwachten de leden van de programmaraad. Vooralsnog is de koers dat de overheden regionaal vorm geven aan de leerstructuur vanaf in 2019.
- Het programma is volgend op de wetgeving, en dus ook volgend op het actuele wetgevingstraject voor Bodem. De verantwoordelijkheid voor het wetgevingstraject voor Bodem ligt bij het Ministerie van I&M.
- Jos Theeuwen stelt de vraag of er een rol voor SIKB is in de OW. Gerd de Kruif geeft aan dat ieder werkveld anders georganiseerd is, en dat het in principe op dit moment niet de bedoeling is om dit te uniformeren. Naar verwachting zal de OW

wel leiden tot meer druk op uniformering. Gerd de Kruif adviseert daarom om als Bodem-sector te kijken hoe andere werkvelden kwaliteitsboring organiseren.

- Peter Leenders: Wachten jullie vragen van actoren af, of nemen jullie zelf initiatief? Gerd de Kruif: Er zijn aanspreekpunten per sector benoemd. Katja Stribos is binnen het programmateam het aanspreekpunt voor de Bodem-sector. De verdere lijn voor benadering van sectoren wordt nog uitgedacht.
- Thom Maas: De afwegingen worden integraal, maar deskundigheid op de inhoudelijke thema's blijft nodig. Wat gaat er veranderen voor de vakdeskundigen? Gerd de Kruif: Het is heel belangrijk dat de deskundigheid in stand blijft. Wat anders wordt is dat je als vakdeskundige begrijpt dat je je werk in een bredere context doet. Het is belangrijk om dat tussen de oren te krijgen.
- Peter Leenders: Na inwerkingtreding zullen overheden en bedrijven behoefte hebben aan een contactpunt waar ze met praktische vragen terecht kunnen. Regionaal beleggen gaat niet werken verwacht Peter. Gerd de Kruif: de beheerfase zit nog niet in de bestuursopdracht. In het opdrachtgeversoverleg is dit momenteel wel onderwerp van gesprek.
- Jan Fokkens: De lijn van het Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond (UP) is dat chaos onvermijdelijk is, maar beter is dan stilstand. Verandering zal leiden tot knelpunten, maar als die in beeld zijn kun je gaan repareren. Peter Leenders geeft aan dat bedrijven meestal niet gedijen in chaos, en dat je dus nu al moet nadenken over regie in de beheerfase.
- Gerd de Kruif legt een vraag voor aan de Programmaraad: Waarmee kan het Programma Aan de Slag met de Omgevingswet helpen met integraal werken, wat verwacht de programmaraad in dit kader van Aan de Slag met de Omgevingswet? Ronny Huls: Adviesbureaus hebben nog weinig gevoel wat de OW kan betekenen voor de bodem-sector en wat zij hierin kunnen betekenen. Uitvoerende adviesbureaus zijn volgend aan de wetgeving en lokaal beleid. Hans Boer en Jan Fokkens pleiten voor het oppakken van de ambassadeursrol richting bedrijven en gemeenten door adviesbureaus.

Jan Fokkens: We moeten nadenken over wat bedrijven en overheden nodig hebben, en dat inbrengen in het UP en het programma Aan de Slag met de Omgevingswet. Een onafhankelijk kenniscentrum waar mensen terecht kunnen met vragen blijft nodig. Het Ministerie van I&M heeft daarin systeemverantwoordelijkheid. SIKB moet zorgen dat de kwaliteit van bodembeheer geborgd blijft, dat de 'kwalibo'-bepalingen goed in de OW komen.

Peter Leenders: Is duidelijk of de kwalibo-regeling beleidsneutraal overgaat naar de OW? Dit moet een prioriteit zijn van SIKB.

Jan Fokkens verzoekt om dit onderwerp op het SIKB-congres te agenderen.

Peter Leenders: Het SIKB-bestuur moet hierin proactief een lijn bepalen.

Martin Bloemendal: Laat zien wat je als SIKB kan bieden.

Geconcludeerd wordt dat de vraag van Gerd de Kruif nog niet te beantwoorden is, omdat de nieuwe regelgeving voor bodem nog niet duidelijk is. Het is belangrijk om hierover de vinger aan de pols te houden, en het werkveld hierover geïnformeerd te houden.

- Thom Maas: Al een paar jaar is de trend om de zaken die centraal geregeld zijn af te bouwen. Zijn zorg is dat daar langzaam de stekker uit wordt getrokken. Bijvoorbeeld voor de organisatie van het POKB zegt het Ministerie van I&M dat het geld daarvoor uit de regio moeten gaan komen.
- Jacqueline Bijlsma: Voor gemeenten is de OW complex. Elke gemeente gaat er anders mee om. Er zal een plaatselijke invulling van beleid komen, vergelijkbaar met het huidige grondstromenbeleid maar dan verbreed met saneringsbeleid. Enige uniformering is wenselijk. De informatiehuizen zullen ook enige eenheid moeten krijgen. Hans Boer: Die verscheidenheid in beleid heb je nu ook. Laat het

maar eens decentraal gebeuren. Ook op andere beleidsterreinen gebeurt dat. Natuurlijk gaan er dan dingen fout, maar dat kun je dan repareren.

- Martin Bloemendal: De zorg is dat alles vastloopt omdat ambtenaren geen kennis hebben en daardoor geen vergunning verlenen. Het is de vraag of de wetgeving wel echt makkelijk toepasbaar wordt door uitbreiding van de algemene regels.

3. Concept-verslag 6 maart 2017

Pag. 6: Correctie: AVANS geeft natuurlijk wel beroepsonderwijs, maar alleen gericht op studenten, niet op mensen die al werkzaam zijn in het werkveld.

Met deze correctie wordt het verslag vastgesteld.

Open staande actiepunten:

JFo
MLa	• Jan Fokkens en Marc Langenhuijsen: afspraak plannen bij VNO-NCW over ervaringen en wensen van bedrijfsleven over rolopvatting van omgevingsdiensten bij VTH-taken op het gebied van bodem.
JT	• Jos Theeuwen: In overleg met SIKB-bestuur IL&T uitnodigen om zitting te nemen in de Programmaraad Bodembeheer.
N.a.v. Ronny Huls: In hoeverre is de koers van IL&T gewijzigd door de komst van de nieuwe Inspecteur? Hans Boer geeft aan dat er een bijeenkomst met de nieuwe Inspecteur is geweest voor bedrijven/brancheverenigingen. Daarbij heeft de Inspecteur de bedrijven opgeroepen om contact op te nemen als er knelpunten zijn met het ILT-toezicht. Annelies de Graaf geeft aan dat er sinds 2015 periodiek afstemmingsoverleg is tussen IL&T en het programmabureau.
AdG	• Agenderen in volgende bijeenkomst: Wat is er nodig aan SIKB-activiteiten om te anticiperen op de nieuwe bodemwetgeving.

4. Informatie SIKB-bestuur

Jos Theeuwen kon niet aanwezig zijn bij de vergadering van het SIKB-bestuur in april. Wegens vakantie van Arie Deelen heeft ook geen telefonische afstemming tussen de voorzitters van bestuur en programmaraad voorafgaand aan dit overleg kunnen plaatsvinden.

Het bestuur heeft in de vergadering in april uitgebreid gesproken over de notitie Koers SIKB 2017-2019. De notitie is naar aanleiding daarvan licht bijgesteld. De actuele versie ligt voor ter reactie aan de programmaraad (zie agendapunt 5).

5. Koers SIKB 2017-2019

M.b.t. Wat gebeurt er in 2017:

- Ronny Huls: het projectbureau heeft Tauw gevraagd om een projectplan op te stellen voor de definitiefase van de BRL 15000. Ronny Huls is door Walter de Koning gevraagd om mee te kijken met het voorstel.

M.b.t. trends:

- Thom Maas mist bij de trends 2017 de 'Rol van de bodem in klimaatopgaven'.
- Jacoline Bijlsma: Bodemenergie is nodig om de klimaatdoelstellingen 2030/2050 te halen.

M.b.t. focus op kennis:

- Jan Fokkens en Hans Boer: de activiteiten dienen zich te beperken tot praktijkkennis die nodig is kwaliteitsborging in het bodembeheer te realiseren.
- Martin Bloemendal: deze praktijkkennis moet landen in de BRL-en protocollen.
- Thom Maas: het is niet wenselijk dat SIKB SKB-achtige kennisprojecten gaat uitvoeren.
- Jan Fokkens: SIKB moet geen KIBO-projecten uitvoeren.

- Ronny Huls: De zorg is dat extra aandacht voor kennisoverdracht ten koste gaat van de kwaliteit van de reguliere werkzaamheden van het Programmabureau m.b.t. de BRL-en protocollen.
- Thom Maas: Waar komen de middelen voor deze extra werkzaamheden vandaan, gaat dat ten koste van andere SIKB-activiteiten?
- Op de vraag wat de behoefte aan kennisoverdracht is bij de achterbannen, en of er concrete onderwerpen zijn waarover kennisuitwisseling nodig is, komen geen reacties.
- Conclusies: Er zijn geen duidelijke kennisvragen vanuit de diverse achterbannen ingebracht, met uitzondering van de vragen over de toekomst van de juridische borging van het kwaliteitsborgingsstelsel (zie punt 2). De noodzaak en haalbaarheid van een grotere rol van SIKB op het vlak van kennisdelen wordt sterk betwijfeld. De notitie behoeft aanscherping m.b.t. de scope en doelgroepen van de kennis-activiteiten.

AndG Via een datumprikker zal een overleg gepland worden van de programmaraad met een delegatie van het SIKB-bestuur om over de koers in 2017-2019 voor bodembeheer te bespreken.

6. Eisen aan auditoren

Mede naar aanleiding van de discussie in de Programmaraad op 6 maart jl., heeft het CCvD Bodembeheer van SIKB op 30 maart 2017 besloten tot het voeren van een discussie over de opleidings- en ervaringseisen van de auditoren van de CI's.

De Programmaraad wordt om reactie gevraagd op 3 varianten voor de eisen aan de auditoren, of voorstellen voor andere varianten te doen. De voorgestelde 3 varianten zijn:

- a) Bestaande eisen handhaven;
- b) De eisen harmoniseren (voorstel in 'bijlage X');
- c) Een aparte technische expert introduceren, met specifieke eisen aan kennis en onderhoudseisen aan deze expert-auditor per BRL (naar voorbeeld van BRL 4000 Archeologie).

René Boerboom is op verzoek van het CCvD bezig om verschillende gremia te consulteren over bovenstaande. In die hoedanigheid is hij als toehoorder bij de bespreking van dit onderwerp aanwezig.

Diverse leden van de programmaraad signaleren dat auditoren niet altijd voldoende kennis en ervaring hebben om hun werk goed te doen en boven de materie te staan bij de audits. Het komt regelmatig voor dat de medewerkers van de uitvoerende bedrijven aan de auditor moeten uitleggen hoe de BRL werkt. Er zijn ook auditoren die goede kennis hebben, maar dit zou de standaard moeten zijn en dat is het nu niet.

Algemeen wordt de mening gedeeld dat de kwaliteit van de auditoren naar een hoger niveau moet worden getild, zodat opdrachtgevers ervan op aan kunnen dat certificering ook leidt tot vertrouwen bij bedrijfsleven en overheid. Om tijdens de audit een goede beoordeling te kunnen doen over het werken conform BRL en protocollen, moet de auditor over gedegen vakinhoudelijke kennis en ervaring beschikken. De huidige kennis- en ervaringseisen voor auditoren in de BRL'en leidt niet tot het gewenste kwaliteitsniveau van de auditoren, doordat de eisen niet specifiek genoeg geformuleerd zijn. De CI's kunnen zelf bepalen hoe zij de eisen "heeft kennis van" invullen.

De eisen van variant 'Bijlage X' zijn op dezelfde manier geformuleerd als de huidige eisen, en zullen dus niet leiden tot de door de Programmaraad gewenste verbetering van het kennisniveau van de auditoren. Verhoging van de opleidingseisen en technische eisen aan de auditors, door middel van specifieke definiëring van deze eisen, is nodig

om het vertrouwen in de werking van het kwaliteitsborgingsstelsel te vergroten. De Programmaraad is van mening dat naast de eisen aan kennis en ervaring van auditoren, ook andere factoren van invloed zijn op de effectiviteit van het kwaliteitsborgingsstelsel. Genoemde factoren zijn: het gebrek aan doorzettingsmacht van de CI vanwege de opdrachtgever-opdrachtnemer-relatie tussen CI en erkend bedrijf, het ontbreken van een maximale termijn van de auditing door een CI bij een erkend bedrijf, het ontbreken van eisen ten aanzien van de op directieniveau te verankeren interne compliance door de erkende bedrijven, daar gekoppeld het ontbreken van eisen aan de interne kwaliteitsmanager.

Daarom zal de Programmaraad in haar advies aan het SIKB-bestuur over het functioneren van het kwaliteitsborgingsstelsel (zie agendapunt 7) voorstellen om voor de langere termijn (2020) een onderzoek op te starten, waarin op basis van inzicht in beschikbare systemen voor private kwaliteitsborging en de ervaringen daarmee (in andere werkvelden en in buitenland) wordt onderzocht hoe het kwaliteitsborgingsstelsel voor bodembeheer verbeterd kan worden, en tegelijkertijd ook meer 'lean' kan worden vormgegeven. Ook de door de Programmaraad voorgestelde ontwikkeling van de systeem BRL 15000 dient in dat onderzoek een plaats te hebben.

Voor de korte termijn heeft de Programmaraad voorkeur voor de variant in de geest van BRL 4000 (Archeologie), maar zij acht het nu beschikbare tijdspad voor de herziening van de BRL-en te kort om daar op zorgvuldige manier invulling aan te kunnen geven.

7. Vervolg op discussie functioneren kwaliteitsborgingsstelsel 6 maart jl.

Jan Fokkens stelt voor om het bij punt 6 genoemde onderzoek naar mogelijkheden voor optimalisatie van het kwaliteitsborgingsstelsel een 'commissie van wijze mannen' op te richten voor de begeleiding van het onderzoek.

Peter Leenders: daarbij dient ook de vraag te worden betrokken "Welk niveau van kwaliteitsborging is voor onze sector gewenst/vereist"?

JTh Jos Theeuwen zal de notitie op basis van de gevoerde discussie aanscherpen, en daarbij ook de mail van Martin Bloemendal betrekken. Het tweede concept wordt per mail voorgelegd aan de Programmaraadleden. Na verwerking van de reacties wordt de notitie aan het SIKB-bestuur verzonden.

8. WVTTK en afsluiting

- Marjon Verhoeven: Het aantrekken van jonge mensen in het werkveld bodem is een probleem. Studenten vinden het onderwerp niet 'sexy'. De BRL-en en protocollen versterken het slechte imago bij studenten. Ronny Huls bevestigt dit beeld: velwerkwerkers en jonge adviseurs zijn moeilijk te vinden voor adviesbureaus. Joop Jansen geeft aan dat onderwerpen als klimaat en circulaire economie op dit moment aantrekkelijk zijn voor studenten.
- Peter Leenders vraagt of gemonitord wordt hoe het werken met de Essentiele eisen voor IL&T-toezicht uitwerkt. Dit is het geval. De resultaten zullen in de jaarrapportage over 2017 worden beschreven. Het is van belang om dit vanuit de Programmaraad bodembeheer te volgen.

Jos Theeuwen dankt iedereen voor de inbreng en sluit om 12.20 uur de vergadering.

Vergaderschema 2017

maandag 6 maart 2017	9.30 - 12.30 uur	Utrecht
maandag 22 mei 2017	9.30 - 12.30 uur	Utrecht
donderdag 21 september 2017 (jaarcongres)	9.30 - 16.00 uur	De Reehorst, Ede
maandag 9 oktober 2017	9.30 - 12.30 uur	Utrecht

